

Sisäasiainministerin esittelystä säädetään 31 päivänä lokakuuta 1958 annetun väestönsuojelulain (438/58) 2 §:n 2 momentin, 9 §:n 1 momentin, 13, 15 ja 22 §:n sekä 33 §:n nojalla:

1 luku. Yleisiä säännöksiä.

1 §. (2.4.1971/282) Väestönsuojelu valmistellaan ja toimeenpannaan yleisenä väestönsuojeluna ja omatoimisena suojeluna. Yleinen väestönsuojelu järjestetään valtion ja kuntien toimesta ja omatoiminen suojelu yhteisöjen ja yksityisten toimesta virasto- ja laitossuojeluna, teollisuuden ja liikeyritysten suojeluna sekä talossuojeluna eri kunnissa ja eri alueilla siinä laajuudessa ja sillä tavalla kuin niiden olosuhteet edellyttävät.

2 §. (24.5.1963/261) Suojelukohteeksi valtioneuvosto määrää kunnan tai siihen kuuluvan alueen, jossa tehostetut väestönsuojelutoimenpiteet katsotaan tarpeellisiksi.

Valtioneuvosto voi jättää suojelukohteen tarkempien rajojen määrittämisen sisäasiainministeriölle. Ministeriö saa muutoinkin määrätä vähäisistä muutoksista suojelukohteen rajoihin.

Suojelukohteeksi määrittämisestä ja sen rajoista annettu valtioneuvoston tai sisäasiainministeriön päätös on kunnallishallituksen toimesta viipymättä saatettava kunnassa yleisesti tiedoksi kuulutuksella julkisten kuulutusten ilmoitustaululla.

3 §. On kumottu A 2.4.1971/282

4 §. (2.4.1971/282) Kunnassa on laadittava kuntaa varten suojelusuunnitelma, jossa yksityiskohtaisesti määritellään kunnan alueella sen asukkaita varten yhteisesti tarvittavien väestönsuojelutoimenpiteiden järjestely, valmistelu ja toteuttaminen sekä yhteistoiminta muiden kuntien kanssa.

Valtion ja kuntien sekä muita julkisia virastoja ja laitoksia varten samoin kuin teollisuus- ja muita tuotantolaitoksia, liikeyrityksiä, teknillisiä ja niihin verrattavia laitoksia, tiedotus-

ja viestilaitoksia sekä asuintaloja varten, lukuunottamatta taloja, joissa on enintään neljä asuinhuoneistoa, on asianomaisen viraston, laitoksen, yrityksen tai talonomistajan toimesta laadittava suunnitelmat, joissa määritellään näiden suojaamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tarpeelliset toimenpiteet.

5 §. Ehdotus väestönsuojelujärjestykseksi on kunnallishallituksen toimesta pidettävä yleisön nähtävänä 30 päivän ajan. Ehdotusta vastaan saadaan sanotun ajan kuluessa tehdä kirjallisia muistutuksia, jotka on toimitettava kunnallishallitukselle. Tästä on kuulutettava sillä tavalla, kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.

Mitä 1 momentissa on säädetty, noudatettakoon vastaavasti väestönsuojelujärjestystä muutettaessa.

6 §. Väestönsuojelun johto- ja muuhun erityishenkilöstöön luetaan kuntien väestönsuojelupäälliköt ja -ohjaajat sekä muihin johtotehtäviin väestönsuojelussa tarvittava henkilöstö samoin kuin teknillistä tai muuta erityiskoulutusta edellyttäviin tehtäviin ja paikallisen väestönsuojelun avustamista varten järjestettäviin muodostelmiin varattavat henkilöt.

2 luku. Rakenteelliset suojelutoimenpiteet. x)

7 §. (24.5.1963/261) Sovellettaessa väestönsuojelulain 9 §:n 1 momentin säännöstä pidetään rakennusta kivisenä tai rakenteeltaan siihen verrattavana, jos sen kantava runko tai ulkoseinät ainakin pääosiltaan on tehty luonnonkivistä, tiilestä, betonista, kevytbetonista, teräksestä tai muusta sen kaltaisesta rakennusaineesta.

Väestönsuojelulain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu väestönsuoja on tehtävä niin suureksi, että sen varsinaisen suojatilan pinta-ala on vähintään 2 prosenttia rakennuksen yhteenlasketusta kerrosalasta. Varastotilojen osalta suojatilan pinta-alan on oltava vähintään 1 prosentti kerrosalasta. (18.6.1971/560)

Väestönsuoja rakennusta varten, joka pääosiltaan sisältää teollisuus- tai muita tuotantotiloja, teknillisten laitteiden tiloja, varastotiloja tai muita edellä mainittuihin verrattavia tiloja, on siitä poiketen, mitä 2 momentissa on säädetty, tehtävä sen suuruiseksi, että henkilöt, joiden voidaan otaksua sodan aikana tai siihen verrattavissa oloissa rakennuksessa työskentelevän tai muutoin oleskelevan, sopivat suojaan. Jos tätä henkilömäärää ei muutoin voida arvioida, perusteena on käytettävä niiden henkilöiden lukumäärää, jotka rakennuksessa rauhan aikana työskentelevät tai muutoin oleskelevat. Jollei tätäkään henkilömäärää voida selvittää, on noudatettava, mitä 2 momentissa väestönsuojan suuruudesta on säädetty. (18.6.1971/560)

8 §. Väestönsuojat rautatieasemille ja lentoasemille sekä linja-autojen keskusasemille ja satamiin on rakennettava niin suuriksi, että niissä on tilaa sekä liikennehenkilöstölle että arvioidulle keskimääräiselle matkustajamäärälle sodan aikana tai siihen verrattavissa oloissa.

9 §. Väestönsuojeluelimiä varten rakennettavien väestönsuojien on oltava niin suuret, että niissä on tilaa henkilömäärälle, jonka voidaan arvioida tulevan asianomaisessa elimessä työskentelemään.

10 §. Väestönsuoja saadaan tehdä enintään sen suuruiseksi, että se riittää 150 henkilölle. Jos suoja sen johdosta, mitä edellä 7 ja 8 §:ssä sekä väestönsuojelulain 11 §:n 2 momentissa on säädetty, olisi tehtävä suuremmaksi, on yhden väestönsuojan sijasta tehtävä kaksi tai tarpeen mukaan useampia väestönsuojia.

Laskettaessa, miten monelle henkilölle väestönsuoja riittää, katsotaan, mikäli erityisistä syistä ei muuta johdu, siinä tarvittavan yhtä henkilöä varten varsinaista suojatilaa 0.6 m^2 .
(24.5.1963/261)

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei ole esteenä väestönsuojan rakentamiselle suuremmaksi, jos se tehdään vastaavasti lujemmaksi, siten kuin 12 §:ssä säädetään.

11 §. Väestönsuojat ovat kalliosuojia ja teräsbetonisia väestönsuojia. Teräsbetoniset väestönsuojat ovat A- ja S 1-luokan väestönsuojia. (18.6.1971/560)

Kalliosuojana pidetään kokonaan kallion sisään tehtyä väestönsuojaa, jonka teräsbetoniset rakenteet on mitoitettu yleisten kuormitusmääräysten mukaisten kuormitusten lisäksi suojan koon mukaan 3-6 ilmakehän ylipaineelle ($3-6 \text{ kp/cm}^2$).

A- ja S 1-luokan väestönsuojina pidetään teräsbetonisia väestönsuojia, joiden rakenteet on mitoitettu yleisten kuormitusmääräysten mukaisten kuormitusten lisäksi vähintään 3 ja $0.5 \text{ ilmakehän ylipaineelle}$ ($3 \text{ ja } 0.5 \text{ kp/cm}^2$). (18.6.1971/560)

Väestönsuojien ovet, luukut, venttiilit ja muut laitteet on tarpeen mukaan mitoittettava suuremmalle painekuormalle, kuin mikä 2 ja 3 momentissa on määrätty. Väestönsuojan suunnittelussa ja rakentamisessa on muutoinkin kiinnitettävä erityistä huomiota sisään- ja ulospääsyteiden sekä ilmanvaihdon turvaamiseen.

12 §. Väestönsuoja on rakennettava vähintään S 1-luokan väestönsuojaksi, jos se on tarkoitettu enintään 150 henkilöä varten. Väestönsuoja useampaa kuin 150 henkilöä varten on rakennettava vähintään A-luokan väestönsuojaksi. Useampaa kuin 800 henkilöä varten tarkoitetun väestönsuojan tulee olla kalliosuoja. (18.6.1971/560)

Väestönsuojelulain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen väestönsuojien lujuusvaatimuksista sisäasiainministeriö voi antaa määräyksiä siitä poiketen, mitä edellä 1 momentissa on säädetty.

13 §. (24.5.1963/261) Erityisen painavien syiden vuoksi sisäasiainministeriö voi yksittäistapauksissa myöntää helpotuksia väestönsuojien rakentamisvelvollisuudesta.

Sisäasiainministeriö voi määrätä poikkeusten myöntämisestä siihen mitä 7-10 §:ssä, 11 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 12 §:n 1 momentissa on säädetty.

14 §. (24.5.1963/261) Väestönsuojia sekä niiden huonetiloja, rakenteita ja laitteita koskevat teknilliset ja muut tarkemmat määräykset antaa sisäasiainministeriö.

15 §. Rakennusluvan myöntävän viranomaisen on valvottava, että rakentamissuunnitelmaan sisältyy väestönsuoja silloin, kun se on rakennettava, ja että suoja sijaintinsa, kokonsa, lujuutensa ja muun rakenteensa sekä teknillisten laitteittensa puolesta täyttää säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Väestönsuojelulain 9 §:n 2-4 momentissa tarkoitetun määräyksen tai luvan antaa, väestönsuojelulautakunnan lausunnon hankittuaan, edellä 1 momentissa mainittu viranomainen.

Milloin kahta tai useampaa rakennusta varten väestönsuojelulain 9 §:n 4 momentin nojalla sallitaan rakennettavaksi yhteinen väestönsuoja, voidaan erityisestä syystä 2 momentissa mainitussa järjestyksessä myöntää lupa siihen, että suoja rakennetaan valmiiksi määräajassa rakennusten tai joidenkin niistä valmistumisesta. (24.5.1963/261)

16 §. Väestönsuojien rakentamisen valvonnassa ja tarkastuksessa on noudatettava, mitä rakennustarkastuksesta on säädetty.

Väestönsuojeluviranomaisilla on valta tarkastaa väestönsuojia ja niiden rakennustöitä.

17 §. Väestönsuojan rakenteeseen ja laitteisiin ei sen jälkeen, kun suoja on säädetyssä järjestyksessä tarkastettu ja hyväksytty, saa tehdä muutoksia ilman 15 §:n 1 momentissa mainitun viranomaisen lupaa.

Rauhan aikana väestönsuojaa saadaan käyttää muuhun tarkoitukseen siten, että se viivytyksittä voidaan kunnostaa väestönsuojana käytettäväksi.

3 luku. Väestönsuojeluviranomaiset

18 §. Sisäasiainministeriön tehtävänä on huolehtia väestönsuojelun yleissuunnittelusta ja järjestelystä sekä johtaa ja valvoa väestönsuojelutoimenpiteitä ja siinä tarkoituksessa erityisesti: (2.4.1971/282)

1) ohjata ja valvoa lääninhallitusten ja kuntien toimintaa väestönsuojelussa;

2) seurata väestönsuojelutoimenpiteiden ja niihin liittyvien valmistelujen suoritusta eri hallinnon aloilla ja tehdä niitä

koskevilla asioissa tarpeellisiksi katsottavista toimenpiteistä esityksiä asianomaisille viranomaisille;

3) ohjata ja valvoa omatoimiseen suojeluun liittyviä järjestelyjä; (2.4.1971/282)

4) ohjata ja valvoa vapaaehtoisille järjestöille uskottujen väestönsuojelutoimenpiteiden suoritusta;

5) suunnitella ja järjestää väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön koulutusta sekä yleistä väestönsuojeluvalistusta ja -neuvontaa samoin kuin ohjata muun väestönsuojelukoulutuksen ja -valistuksen järjestämistä;

6) laatia yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa väestön siirtämistä ja sijoittamista muualle koskevat yleissuunnitelmat; (24.5.1963/261)

7) suorittaa rakenteellisia suojelutoimenpiteitä koskevaa yleistä tutkimus-, suunnittelu- ja ohjaustyötä;

8) huolehtia väestönsuojelussa tarvittavan erityiskaluston ja välineistön suunnitteluun, kehittämiseen ja hankintaan liittyvistä yleisistä toimenpiteistä;

9) laatia yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa paikallisen väestönsuojelun avustamista tarkoittavat yleissuunnitelmat; sekä

10) käsitellä ne väestönsuojelun järjestysmuotoa ja viranomaisia, rakenteellisten suojelutoimenpiteiden toteuttamista ja väestönsuojelun kustannuksia koskevat sekä muutkin tehtävät, mitkä väestönsuojelulain tai tämän asetuksen mukaan kuuluvat sisäasiainministeriölle.

19 §. (23.11.1962/578) Väestönsuojeluneuvottelukuntaan valtioneuvosto kutsuu kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan, kuultuaan asiassa puolustusneuvostoa, sekä vähintään 10 ja enintään 18 jäsentä yhteiskunnallisen elämän eri aloilta. Neuvottelukunta valitsee varapuheenjohtajan keskuudestaan.

20 §. Lääninhallituksen tehtävänä on johtaessaan ja valvoessaan väestönsuojelutoimintaa läänissä erityisesti;

- 1) ohjata ja valvoa väestönsuojelun järjestelyä ja valmistelutoimenpiteitä;
- 2) laatia yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa väestön siirtämistä ja sijoittamista muualle tarkoittavat, läänin aluetta koskevat alueelliset suunnitelmat, ohjata paikallisten siirto- ja sijoitus suunnitelmien laatimista ja huolehtia näiden suunnitelmien sopeuttamista toisiinsa; (24.5.1963/261)
- 3) suorittaa 1 kohdassa mainitussa tarkoituksessa tarkastuksia kunnissa sekä antaa näiden viranomaisille ohjeita väestönsuojelutoimenpiteiden asianmukaisesta suorittamisesta;
- 4) tehdä esityksiä väestönsuojelutoimenpiteissä havaittujen puutteiden korjaamiseksi;
- 5) valvoa paikallista väestönsuojelukoulutusta; sekä
- 6) laatia yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa paikallisen väestönsuojelun avustamista tarkoittavat läänin aluetta koskevat suunnitelmat.

21 §. Väestönsuojelulautakunnan tehtävänä on huolehtiessaan väestönsuojelun valmistelu-, järjestely- ja toimeenpanotehtävistä kunnassa erityisesti: (2.4.1971/282)

- 1) huolehtia yleisen väestönsuojelun edellyttämien toimenpiteiden suunnittelusta ja valmistelusta yhteistoiminnassa muiden kunnallisten ja valtion viranomaisten kanssa sekä seurata suojelutoimenpiteiden toteuttamista;
- 2) huolehtia yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa väestön siirtämistä ja sijoittamista muualle koskevista paikallisista suunnitelmista; (24.5.1963/261)
- 3) ohjata talosuojelua samoin kuin sellaista virasto- ja laitossuojelua ja teollisuuden ja liikeyritysten suojelua, mikä virastojen, laitosten ja yritysten pienuuden takia tai muusta syystä on järjestettävä talosuojelun luontoisesti; (2.4.1971/282)
- 4) seurata virasto- ja laitossuojelua sekä teollisuuden ja liikeyritysten suojelua muilta kuin 3 kohdassa tarkoitetuilta osilta ja tehdä niiden kehittämiseksi tarpeellisia esityksiä; (2.4.1971/282)
- 5) huolehtia väestönsuojelun paikallisten johto- ja erityis- henkilöstön tehtäviinsä varaamisesta yhteistoiminnassa muiden kunnallisten ja valtion viranomaisten kanssa;

6) huolehtia paikallisen väestönsuojelukoulutuksen suunnittelusta ja järjestämisestä;

7) huolehtia yhteistoiminnassa muiden kunnallisten viranomaisten kanssa väestönsuojelulain 11 §:n 3 momentissa mainitun yleissuunnitelman laatimisesta, antaa ohjausta väestönsuojien suunnittelussa, seurata niiden rakentamista ja muidenkin rakenteellisten suojelutoimenpiteiden suorittamista, antaa näitä koskevia lausuntoja ja tehdä esityksiä 15 §:ssä mainitulle viranomaiselle ilmenneiden puutteiden korjaamiseksi sekä valvoa, että väestönsuojat jatkuvasti pidetään kunnossa, ja pitää luetteloa niistä; sekä

8) huolehtia yhteistoiminnassa muiden kunnallisten ja valtion viranomaisten sekä asianomaisten laitosten kanssa paikallisen yleisen väestönsuojelun johtoelinten ja muodostelmien tarvitsemien viestiyhteyksien järjestämisestä, suojaamisesta ja jatkuvassa toimintakunnossa pitämisestä sekä seurata paikallisten viestiyhteyksien ja -keskusten suojaamista tarkoittavia toimenpiteitä ja tehdä esityksiä niistä. (24.5.1963/261)

22 §. Jos väestönsuojelulautakunnalle kuuluvista tehtävistä väestönsuojelulain 19 §:n mukaan huolehtii kunnallishallitus tai muu lautakunta, on sille sanottuja tehtäviä varten hyväksyttävä ja vahvistettava ohjesääntö niinkuin lain 16 §:n 3 momentissa on säädetty.

23 §. Kunnan väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan valitsee kunnallisvaltuusto esityksestä, jonka kunnallishallitus tekee väestönsuojelulautakunnan lausunnon hankittuaan.

Virkaan valittavan tulee omata siihen tarpeellinen kyky ja taito sekä olla muutoinkin tehtävään sopiva.

Väestönsuojelupäällikköä tai -ohjaajaa älköön valittako puheenjohtajaksi tai jäseneksi väestönsuojelulautakuntaan.

4 luku. Väestönsuojelun kustannukset.

24 §. Väestönsuojelulain 22 §:ssä tarkoitettu korvaus maksetaan sen jälkeen, kun sisäasiainministeriö on ottanut väestönsuojan rakentamistyön niitä koskevaan yleiseen suunnitelmaan, sekä, jollei erityisistä syistä muuta johdu, siinä järjestyksessä kuin rakennustyö suoritetaan.

Hakemus väestönsuojan rakentamistyön ottamisesta 1 momentissa mainittuun suunnitelmaan on, ennen kuin rakennustyö aloitetaan, toimitettava lääninhallitukselle, jonka on lausuntonsa ohella lähetettävä se sisäasiainministeriölle. Hakemukseen on liitettävä sisäasiainministeriön antamien määräysten mukainen selvitys suojan sijainnista sekä sitä koskevat rakennuspiirustukset ja kustannuslaskelmat sekä muut tarvittavat tiedot.

25 §. Väestönsuojelulain 24 ja 25 :ssä tarkoitetun lainan tai korvauksen saamista koskeva hakemus on tarvittavan selvityksen seuraamana toimitettava lääninhallitukselle, jonka on lausuntonsa ohella lähetettävä asiakirjat sisäasiainministeriölle.

Hakemus on tehtävä vuoden kuluessa siitä, kun ne toimenpiteet on suoritettu, joista aiheutuneisiin kustannuksiin lainaa tai korvausta anotaan, mutta voidaan hakemus tehdä ennenkin, kuin toimenpiteisiin on ryhdytty.

26 §. Mitä väestönsuojelulain 22-26 §:ssä on säädetty väestönsuojan rakentamisesta aiheutuneista kustannuksista, koskee myös suojan laajentamisesta tai muusta perusparannuksesta johtuneita menoja.

5 luku. Erinäisiä säännöksiä.

27 §. (24.5.1963/261) Väestönsuojelulain 9 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä sovelletaan suojelukohteeksi määrättyllä alueella rakennukseen, jonka rakentamista tai, sanotussa 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, muutos- tai korjaustyötä koskevaa rakennuslupaa on haettu sen jälkeen kun päätös, jossa suojelukohteen rajat on määrätty, on 2 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla saatettu yleisesti tiedoksi taikka, jos päätös tulee voimaan vasta myöhemmästä ajankohdasta, tuon ajankohdan jälkeen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti, milloin suojelukohteen rajoja muutetaan.

28 §. (24.5.1963/261) Sisäasiainministeriöllä on valta määrätä, että väestönsuojelujärjestys, väestönsuojelulautakunnan ohjesääntö, 4 §:ssä mainitut suojelu- ja muut suunnitelmat sekä väestönsuojelulain 11 §:n 2 momentissa mainittujen väestönsuojien rakentamista koskeva yleissuunnitelma on määräajassa hyväksyttävä ja, milloin se on tarpeen, alistettava vahvistettaviksi. Sama koskee väestönsuojelupäällikön tai -ohjaajan ottamista ja vaalin alistamista vahvistettavaksi.

29 §. Väestönsuojelulain 16 §:n 1 momentin nojalla ensimmäisen kerran valittavan väestönsuojelulautakunnan toimikausi päättyy vuoden 1960 lopussa.

30 §. Väestönsuojelulain ja tämän asetuksen 4 luvussa tarkoitetuiksi kustannuksiksi katsotaan vain sellaiset kustannukset, jotka ovat syntyneet sanotun lain tultua voimaan.

31 §. Tarkemmat määräykset tämän asetuksen soveltamisesta antaa sisäasiainministeriö.

32 §. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1959.

x)

Asetus 18.6.1971/560 tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1971 kuitenkin niin että, milloin rakennuslupaa haetaan ennen 1 päivää heinäkuuta 1972, väestönsuojan rakentamisessa saadaan noudattaa tällä asetuksella muutettuja säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat 24 päivänä toukokuuta 1963 annetussa asetuksessa (261/63).